

Anonymi Fallaciae Lemovicenses

Edited by

Sten Ebbesen and Iwakuma Y.

INTRODUCTION. § 1.

Ms Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 3454 is a composite ms, in which a number of small works and fragments from the library of St. Martial de Limoges have been bound together. Former shelf-marks: S. Martialis Lemovicensis 168, Regius 4357-3. A detailed description is provided in Catalogue général 5: 422-438.¹ We here just give the essentials:

Material: parchment. Leaves: iv + 198 (+12bis-quater, 69bis) + iv. Size: the several parts of the codex have different sizes (maximum size mm. 235 x 160) and dates in the 12th- 13th-century range.

Ff. 69-77 form one constitutive part of the ms, a quire of ten leaves measuring mm. 220 x 130. Ff. 69r-75v carry two columns a page, measuring ca. mm. 185-190 x 50-55. The texts on ff. 69rA-73vA (items 1-3 below) were probably written by one late 12th-century scribe; the hand or hands of 73vA-75vB (items 4-5) look contemporary but may be different. Another, and somewhat later hand is found on 76r-v (item 6) and uses full lines. Fol. 77r-v is blank.

Contents of ff. 69-75v:

- 1) 69rA-70vB Anon., *Fallaciae Lemovicenses* [edited below]
- 2) 70vB Anon., *Sophismata* [edited below]
- 3) 71rA-73rA Anon., *Syncategoremata acephala*
- 4) 73rB-vA Anon., *Sermo*
- 5) 73vA-74rB Anon., *De syllogismis*
- 6) 74vA-75vB Anon., *De distributionibus*
- 7) 76r-v Anon., *Sermo*

Besides, the ms contains the following 12th- and 13th-century texts of interest for the history of grammar and logic:

45-48 Anon., *Sophismata grammaticalia* "Hic incipit Lucanus" (cf. Rosier 1991: 215)

148-154 Anon., *Comm. in Porphyrii Intr. (Isagogen)*.

154v Anon., *Notula de propositionum conversione*

163-164v Anon., *Quaestiones logicae saec. XIII* [ed. by S. Ebbesen in preparation]

176r-v Anon., *Comm. in opus grammaticum*

---

1. Catalogue général des manuscrits latins 5, Bibliothèque Nationale: Paris 1966.

178r-v, 184rB Anon., Comm. in Arist. *Analytica Priora*

184v Anon., *Sophisma Nihil nihil est*. [ed. Ebbesen, CIMA GL 57 (1988) 74-76]

186r-v Anon., Comm. in opus grammaticum.

We here publish the little treatise on fallacies that we call *Fallaciae Lemovicenses* after the former home of the manuscript. The name is not meant to suggest Limoges as the place of composition.

Our work started some ten years ago when Iwakuma transcribed a part of the text during a visit to Bibliothèque Nationale. The state of the manuscript is such that photographs cannot replace the codex itself for purposes of transcription. Hence the ten-year delay; only in January 1993 did an opportunity arise to finish the work when Ebbesen was able to spend the necessary time in the library.

The sophismata, item 2 in the list above, are published as an appendix at the end of this paper, but will not be further discussed.

§ 2. FALLACIAE LEMOVICENSES' PLACE IN THE TRADITION.

§2.1 No other type of logical treatise from the Middle Ages has been favoured with so many modern editions as the *De fallaciis* genre and the related genres of commentary and questions on Aristotle's *Sophistici Elenchi*. A fairly complete catalogue of *edita* and *inedita* from between 1125 and 1300 has recently appeared (Ebbesen 1993). Our treatise is N° 23 out of a total of 84.

There is still a lot of work to be done to fit all the texts into relevant historical contexts: history of schools, history of doctrines etc. But at least it is now fairly easy to check if one text is closely related to some other text.

§ 2.2 Let us start with a purely formal trait. The treatise is very rigidly structured. At the beginning of each section on a new fallacy the subjects to be dealt with are announced, as follows

Sequitur de fallacia secundum x.

Unde videndum est

1. Quid sit x
3. Quid sit fallacia secundum x
4. Quot modis varietur haec fallacia

Item 1 can be divided into subquestions in the case of fallacies with complex names like 'secundum plures interrogationes ut unam'. Between 1 and 2 an optional "Unde dicatur hoc nomen 'x'" may be added.

Similar rigid structures are found in some other works, notably in the *Elenchi* commentaries by Anonymus Aurelianus I¹ and Anonymus Cantabrigiensis², and in the following treatises on fallacies: *Tractatus Anagninus de arte sophistica*³, *Fallaciae Londinenses*⁴, *Fallaciae Parvipontanae*⁵ and *Dialecticae Monacensis Tractatus de sophistica argumentatione*⁶. In what follows 'Corpus A' will mean *Fallaciae Lemovicenses* + those six works.

Compare the following introductions to the fallacy of composition and division:

Fallaciae Lemovicenses 3.3.0:

Unde videndum est quid sit compositio, quid fallacia secundum compositionem, quid divisio, quid fallacia secundum divisionem, et quot modis varietur haec fallacia.

Anonymus Aurelianus I, Ebbesen 1979: 107:

Quare videndum est quid sit compositio, quid divisio, quid fallacia sive locus compositionis et divisionis, quot modis fiant paralogismi secundum utramque.

Anonymus Cantabrigiensis, ms Cambridge, St John's D.12: 87vA:

Videndum est ergo quid sit compositio, quid divisio, quid fallacia compositionis, quid fallacia divisionis, quot modis fiant istae fallaciae.

Fallaciae Londinenses, De Rijk 1967: 2.657:

Consequenter dicendum est de compositione et divisione. Primo ergo videndum est quid sit compositio et quid divisio, secundo quid sit fallacia compositionis et quid sit fallacia divisionis, tertio quot modis principalibus varietur.

Fallaciae Parvipontanae, De Rijk 1962: 576:

Videndum ergo quid compositio, quid divisio, quibus et quot modis contingat paralogizari secundum has fallacias [in this case the item 'quid fallacia secundum x' has been omitted, but it occurs elsewhere in *Fall. Parvip.*]

Tractatus Anagninus de arte sophistica, De Rijk 2: 331:

Unde videndum quid sit compositio, quid divisio, quae earum fallacia, quot modis dividatur.

-
1. N° SE13 in Ebbesen 1993. Edition in CIMAgl 34 (1979).
  2. N° SE15 in Ebbesen 1993. Unedited.
  3. N° SE25 in Ebbesen 1993. Edition in De Rijk 1967: 2.2.327-32,
  4. N° SE18 in Ebbesen 1993. Edition in De Rijk 1967: 2.2.
  5. N° SE17 in Ebbesen 1993. Edition in De Rijk 1962: 545-609.
  6. N° SE27 in Ebbesen 1993; edition in De Rijk 1967: 2.556-604.

Dialectica Monacensis, De Rijk 1967.2: 569:

Videndum est ergo quid compositio et quid divisio secundum quod hic sumitur, quid fallacia compositionis et divisionis, quae causa apparentiae, quae causa falsitatis in hiis fallaciis, qui paralogismi, et qualiter solvendi.

The formulations are very similar, and the items to be treated are the same except for the fact that there are some extra ones in *Dialectica Monacensis*, the most important of which are 'causa apparentiae' and 'causa falsitatis'. The systematic assignation of a *causa/motivum apparentiae* and a *causa/motivum defectus/falsitatis/non-existentiae* to each fallacy is standard in mid-late 13th-century works on fallacies;¹ it occurs in no text known or presumed to be older than *Dialectica Monacensis* and it occurs in none of the other texts of corpus A. This gives us reason to think that *Dialectica Monacensis* is the youngest member of the corpus, but yields no information about the relative age of the rest. Notice however that *Fallaciae Lemovicenses* and *Fallaciae Londinenses* agree against all others in employing the formula 'quot modis varietur'.

§ 2.2 We shall now examine the use of supposition theory in connection with the fallacy of figure of speech. Such mid 13-th century authors as Roger Bacon² and Lambert of Auxerre³ classify arguments that exploit shift from one supposition to another under the third mode of figure of speech. Peter of Spain obviously knew people who did the same, though he voices some doubts whether shift from simple to personal supposition should be considered a type of figure of speech:

ubicumque ipsi dicunt processum fieri a simplici ad personalem, aut istud non faciet fallaciam figurae dictionis, aut oportet quod interpretetur ibi quale quid hoc aliquid.⁴

With this in mind, let us look at Corpus A (minus *Tractatus Anagninus*, which is incomplete on this point).

According to *Fallaciae Lemovicenses* the third mode of figure of speech occurs when there is a shift from one sort of supposition to another in one of three ways: (i) from simple supposition to personal or vice versa, (ii) from confused to determinate or vice versa, (iii) from immobile to mobile or vice versa. We are also told that this third mode can also be called univocation.

-
1. The system is explained in Ebbesen 1987: 115-117. For its occurrence in Dial. Monac. see op. cit. p. 117 with footnote 32.
  2. De fallaciis (N° SE43 in Ebbesen 1993) in *Summulae Dialectices*, ed. De Libera 1987: 256-260.
  3. *Tractatus de Fallaciis* (N° SE47 in Ebbesen 1993), in *Logica*, ed. Alessio 1971: 172-3.
  4. *Tractatus 7* (N° SE 32 in Ebbesen 1993), §99, ed. De Rijk 1972: 144.

Only two other texts of Corpus A have anything about supposition in their discussion of figure of speech. They are:

Fallaciae Londinenses, De Rijk 1967: 2.2: 668:

Quartus principalis modus provenit ex variata suppositione in pluribus dictionibus [...] Iste modus dividitur in duos modos, quorum <4.1> primus provenit ex eo quod fit processus a termino supponente confuse ad terminum supponentem determinate, [...] <4.2> secundus provenit ex eo quod fit processus a determinata suppositione ad confusam.

Modes 4.1 and 4.2 are identical to 3.ii of *Fallaciae Lemovicenses*.

In *Dialectica Monacensis* it is once again mode 3 that takes care of shift of supposition, but the division into submodes is more elaborate. De Rijk 1967: 2.2: 582-4:

Tertia species huius fallaciae est ex univocatione termini unam significationem habentis tamquam ex causa apparentiae, diversitatem vero suppositorum vel copulatorum vel modorum supponendi vel copulandi pro causa falsitatis. Ad hanc speciem reducuntur omnes paralogismi qui fiunt ex eo quod <3.1> proceditur a communi suppositione ad discretam, [...] <3.2> a personali ad simplicem suppositionem vel econverso. [...] <3.3> a personali suppositione sumpta pro individuo vago ad personalem sumptam pro individuo signato [...] <3.4> a confusa ad determinatam [...] <3.5> a confusa restricta ad ampliata [...] <3.6> ab immobili ad mobilem.

The relative chronology suggested by Corpus A's treatment of this matter is: (1) Anonymus Aurelianus I, Anonymus Cantabrigiensis, *Fallaciae Parvipontanae*; (2) *Fallaciae Londinenses*; (3) *Fallaciae Lemovicenses*, (4) *Dialectica Monacensis*.

§ 2.3 Generally speaking, the closest relative of *Fallaciae Lemovicenses* is clearly *Fallaciae Londinenses* with which our work shares numerous traits, especially in the section on fallacies in speech. We find it highly probable that the Limoges treatise depends directly or indirectly on the London Fallacies (whose virtually literal quotation of Priscian 1.2.5 may well be the origin of the paraphrase at *Fallaciae Lemovicenses* 3.5.1.1 - see our apparatus *ad loc.*). However, not everything can derive from *Fallaciae Londinenses*. In his section on ignorance of refutation our author states that:

4.3.5.2 Sex impedimenta contradictionis assumuntur a modernis, sc. amphibolia; compositio et divisio, quando simul incidunt; diversus locus; defectus termini; dictio quae potest poni in negativa et non in affirmativa; dictio quae habet aliam significationem in negativa, aliam in affirmativa.

We have not found anyone saying exactly like those 'moderni', but there are some noteworthy parallels in Anonymus Cantabrigiensis and *Fallaciae Parvipontanae* (see our apparatus *ad.loc.*). The neatness of the system in *Fallaciae Lemovicenses* suggests that this is the latest of the three texts.

§ 2.4 A reference to a theory not accepted by our author occurs in the section on equivocation:

A quibusdam assignatur quartus modus <sc. *aequivocationis*> sic: Quartus modus provenit ex variatis significationibus dictionis, quarum unam habet ex se, aliam ex adiuncto, ut hic 'iste est bonus, et est faber, ergo iste est bonus faber'. Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima haec dictio 'bonus' significat bonitatem, in conclusione vero significat peritiam in fabri[a]lli arte. Nos vero dicimus quod iste modus continetur sub tertio modo.

We have not found the opinion ascribed to these 'quidam' elsewhere. The type of equivocation described is also mentioned by Anonymus Aurelianus¹, e.g., and in *Fallaciae Vindobonenses*², but not as a *fourth* mode.

§ 2.5 Conclusion

A probable relative chronology is: (1) Anonymus Aurelianus I, (2) Anonymus Cantabrigiensis & *Fallaciae Parvipontanae*, (3) *Fallaciae Londinenses*, (4) *Fallaciae Lemovicenses*, (5) *Dialectica Monacensis*.

It is uncertain where to fit in *Tractatus Anagninus de arte sophistica*; or, indeed, *Fallaciae magistri Willelmi*³ and *Anonymi Compendiosus Tractatus de fallaciis*⁴ with which our treatise also has some points of contact.

None of the relevant works have been securely dated, but all estimates place them all in the late 12th or early 13th c. Ebbesen has earlier proposed to place the the Orléans and Cambridge anonymi between 1160 and 1200. De Rijk (1962: 152) cautiously dates *Fallaciae Parvipontanae* to "the last decades of the twelfth century". Again, according to De Rijk the manuscript containing *Fallaciae Londinenses* was executed in the early 13th century, but he thinks the text was composed in the 12th. "Its date is not easy to establish," he says, "but we will probably be not far from the

1. CIMAGL 34 (1979) 86 "Alia" -sc. species- "est quando aliqua dictio ex diversis adiunctis diversas contrahit significationes, ut hoc nomen 'bonus' cum dicitur 'fur bonus' 'homo bonus'."

2. De Rijk 1962: 503.

3. N° S20 in Ebbesen 1993. First edition in De Rijk 1967: 2.679-702. New edition in Iwakuma 1993.

4. N° SE10 in Ebbesen 1993.

truth in putting it between 1160/70 and 1190, I think." (De Rijk 1967: 1.505). Ebbesen would like to raise the date by some 25 years, but admits to possessing no strong arguments for this. The date of *Dialectica Monacensis* is subject to discussion. There is now a consensus that the 1170s proposed by De Rijk in 1967 (1.414) is too early, but no consensus about how many decades should be added; a date as late as ca. 1225 seems possible.

Recently Iwakuma (1993: 3-4) has argued for the following chronology: (a) *Fallaciae m. Willelmi*, (b) *Fallaciae Parvipontanae*, (c) *Fallaciae Londinenses*, (d) *Dialectica Monacensis*, and for dating (a) between 1186 and 1200. If this is accepted and combined with the relative chronology arrived at above, our text, being later than (c), can hardly be earlier than ca. 1190.

We think *Fallaciae Lemovicenses* was composed about 1190-1210. Paleography scarcely permits a much later date and nothing compels us to date the treatise considerably earlier. A date just about the turn of the century would also leave a reasonable time for the development of doctrine and form since the first works about fallacies (ca. 1130/40, presumably).

Fallaciae Lemovicenses contains no good clue as to its place of origin. Northern France is always a reasonable guess, and may receive some support from § 4.2.3.3 where the examples 'haec mensura est bona, ergo haec mensura est bona in Anglia' and 'haec mensura est bona in Anglia, ergo haec mensura est bona' make best sense in a non-English context, while 4.3.5.2. 'haec mensura est bona in Anglia - haec mensura non est bona in Francia' suggests an author for whom the two interesting alternatives are England and France. But this being said, our only honest answer to a question about the place of origin remains: "We really do not know."

§ 3. RATIO EDENDI

We have imposed our own orthography, punctuation and paragraphing on the text. We have done the same with texts quoted in the notes, no matter whether we use manuscript or printed sources.

The decimal numbering (in italics) of the constituent parts is, of course, ours. We propose that it be used for reference purposes.

Abbreviations have been tacitly solved. Notice that we have generally read 'i^e' as "iste". In most cases we have treated Roman numerals as abbreviations and thus we have rendered 'III' as "tres", 'IIII°' as "quattuor".

Obvious scribal errors such as 'naturalis' for 'condicionalis' have been corrected. Our critical apparatus records all deviations from the manuscript's wording.

A number of parallels in other texts are recorded in a separate apparatus. Special attention has been given to examples which are not quite trivial (as are, for instance, examples taken straight out of Aristotle's *Sophistici Elenchi*).

Literature

- Alessio, F. (ed.). 1971: Lamberto d'Auxerre, *Logica*, Pubbl. Fac. Lett. e Filos. dell' Univ. di Milano LIX, Sez. a cura dell'Istituto di Storia della Filosofia 19, Firenze.
- Ebbesen, S. 1979: Anonymi Aurelianensis I, *Commentarium in Sophisticos Elenchos*, *CIMAGL* 34.
- Ebbesen, S. 1987: 'The Way Fallacies were Treated in Scholastic Logic'. *CIMAGL* 55: 107-134.
- Ebbesen, S. 1993: 'Medieval Latin Glosses and Commentaries on Aristotelian Logical Texts of the Twelfth and Thirteenth Centuries'. In Ch. Burnett (ed.), *Glosses and Commentaries on Aristotelian Logical Texts*, Warburg Institute Surveys and Texts 23, Warburg Institute: London, at pp. 129-177.
- Iwakuma, Y. 1993: 'The *Fallaciae* and *Loci* of William de Montibus. An Edition', *Journal of Fukui Prefectural University*, No. 2, June 1993.
- Kopp, Clemens. 1985: *Die "Fallaciae ad modum Oxoniae". Ein Fehlschlußtraktat aus dem 13. Jahrhundert*, Inaugural-Dissertation, Köln.
- Libera, Alain de. 1987: 'Les Summulae dialectices de Roger Bacon. III. De argumentatione', *Archives d' Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age* 54: 171-278 (printed 1988).
- Rijk, L.M. de. 1962. *Logica Modernorum* I (Wijsgerige Teksten en Studies 6). Van Gorcum: Assen.
- Rijk, L.M. de. 1967: *Logica Modernorum* II.1-2 (Wijsgerige Teksten en Studies 16). Van Gorcum: Assen.
- Rijk, L.M. de (ed.). 1972: *Peter of Spain, Tractatus* (Wijsgerige Teksten en Studies 23). Assen 1972
- Rosier, I. 1991: 'Les sophismes grammaticaux au XIIIe siècle', *Medioevo* 17: 175-230.

Sigla

[album]	album <i>delendum censem</i>
[...]	<i>quaedam omisimus</i>
(?)	<i>de lectione vocis praecedentis dubitare licet</i>
[[album]]	album <i>deletum habet codex</i>
<album>	album, <i>quod numquam in codice vel codicibus fuit, addendum censem</i>
<<album>>	album, <i>iam deperditum vel invisibile, in codice integro extitisse putamus</i>
\album/	album <i>secundario (inter lineas vel in mg.) inseruit scriba</i>
***	<i>lacuna a scriba indicata</i>
<***>	<i>lacuna a nobis statuta</i>
+album ac+	<i>verba album ac corrupta esse putamus.</i>
...	<i>vox quam vel litterae quas legere nequivimus</i>
alb()	<i>quae litterae post alb scribendae sint propter compendium non liquet</i>
P	<i>codex Parisinus, Bibliothecae Nationalis, lat. 3454.</i>
LM	<i>Logica Modernorum, ed. De Rijk (vide bibliographiam supra positam)</i>

**Anonymi *Fallaciae Lemovicenses*
ex codice Parisino, Bibliothecae Nationalis, latino 3454: 69rA-70vB**

<1. *Metae*>

Ut ait Aristoteles, quinque sunt metae ad quarum aliquam opponens intendit ducere respondentem, scilicet redargutio, falsum, inopinabile, soloecismus, nugatio. Et dicuntur metae metaphorice; sicut enim terminus alicuius rei dicitur meta, ita terminus ipsius disputationis dicitur meta; in istis enim terminatur disputatio.

Meta redargutionis est quando respondens ex vi argumentationis cogitur concedere quod prius negavit vel negare quod prius concessit. Meta falsi est quando respondens ex vi argumentationis¹ cogitur concedere manifeste falsum, ut Socratem esse asinum. Meta inopinabilis est quando respondens ex vi argumentationis cogitur concedere inopinabile, scilicet quod est contra communem omnium opinionem. Meta soloecismi est quando respondens ex vi argumentationis cogitur concedere soloecisticam locutionem, scilicet talem 'homo qui est asinus est'. Meta nugationis est quando respondens ex vi argumentationis cogitur concedere locutionem nugatoriam, in qua inutilis eius<dem> est repetitio, ut 'Socrates est albus et albus'. Ducitur autem respondens ad has metas mediante fallacia.

<2. *Fallaciae in genere*>

Dicendum est ergo quid sit fallacia, et quot sint fallaciae, et de unaquaque per ordinem est agendum.

Fallacia est locus sophisticus praebens viam falsitati et apparentiae; "apparentiae" dico quia nisi in argumentatione sit apparentia veritatis, nulla est ibi assignanda fallacia; unde in hac argumentatione non est assignanda fallacia 'Socrates est homo, ergo Socrates est asinus'.

Sunt autem² tredecim fallaciae, sex in dictione, septem extra dictionem.

<3. *Fallaciae in dictione*>

3.0 Fallaciae in dictione sunt istae: aequivocatio, amphibolia, compositio et divisio, accentus et figura dictionis. Et dicuntur esse fallaciae in dictione quia decipiunt hominem ex proprietate vocis.

<3.1 *Aequivocatio*>

3.1.0 Primo videndum est quid sit aequivocatio, quid sit fallacia aequivocationis, et quot modis varietur haec fallacia.

---

1. argumentationis] orationis P.

2. autem] enim P.

3.1.1.0 Hoc nomen 'aequivocatio' quandoque large, quandoque stricte accipitur.

3.1.1.1 Stricte accipitur prout sic describitur:^a Aequivocatio est multiplicitas dictionis diversa significantis ex una institutione vel ex diversis institutionibus facta vel factis propter illa significanda. "Multiplicitas dictionis" dico ad differentiam multiplicитatis orationis, quae non est aequivocatio; "diversa significantis" dico ad differentiam dictionis quae plura consignificat, tamen non est dictio aequivoca, ut haec dictio 'res' quae significat singularem numerum <et> pluralem; "ex una institutione vel ex diversis institutionibus" ad differentiam dictionis quae unum significat proprie, aliud improprie, ut hoc verbum 'ridet' quod proprie significat ridere, improprie significat florere; "facta vel factis propter illa significanda" dico ad differentiam pronominum quae, licet plura significant¹, et institutione, non tamen sunt aequivoca - verbi gratia, hoc pronomen 'ego' significat me, et ex institutione, non tamen fuit institutum propter me significandum, ille enim qui instituit hoc pronomen 'ego' non habuit respectum ad me, immo generaliter ad quemlibet suum prolatorem; et nota² quod dictionum aequivocarum aliae significant plura ex una institutione, aliae ex pluribus institutionibus; ex una institutione significant plura nomina verbalia desinentia in -io, et omnia verba communia; ex diversis institutionibus significant plura omnes aliae dictiones aequivocae.

3.1.1.2 Largius accipitur hoc nomen 'aequivocatio' prout sic describitur: Aequivocatio est multiplicitas dictionis qualitercumque plura significantis \vel consignificantis/. "Qualitercumque" dico, id est proprie vel improprie significantis vel consignificantis³, per se vel ex adiuncto.⁴

3.1.2 Fallacia secundum aequivocationem est deceptio proveniens ex tali multiplicitate.

3.1.3.0 Variatur autem haec fallacia quattuor modis principalibus. Primus modus provenit ex variata significatione, secundus provenit ex variata consignificatione, tertius provenit ex transumptione, quartus provenit ex variato officio.

---

1. significant] significant P.

2. nota] noto P, ut videtur.

3. significantis vel consignificantis] significantem vel consignificantem P.

4. adiuncto] adiuncta P.

---

a. Cum hac descriptione conferenda est ea quae in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 648, datur.

3.1.3.1.0 Primus modus incidit tripliciter; incidit enim quandoque sine demonstratione et¹ relatione, quandoque cum demonstratione, quandoque cum relatione.

3.1.3.1.1.1 Sine demonstratione et relatione ut hic^b 'omnis canis est latrabile, omne marinum est canis, ergo omne marinum est latrabile'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo /69rB/ quod in primis duabus tenetur pro diversis significationibus haec dictio 'canis' et infertur ac si teneretur pro² una.

3.1.3.1.1.2 Simile est^c 'iste homo est de Francia, Francia est terra, ergo iste homo est de terra'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod haec praepositio³ 'de' <cum hoc> termino 'Francia' notat nationem, <cum> hoc termino 'terra' notat materiam.

3.1.3.1.1.3 Simile est^d 'in quocumque est albedo, ipsum est album; sed albedo est in tempore; ergo tempus est album'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod haec praepositio 'in' in prima notat informationem, unde is est sensus 'in quocumque est albedo, ipsum est album' id est <"***">, sed cum hoc termino 'tempore' notat concomitantiam, unde is est sensus 'in tempore est albedo' id est "dum tempus est, albedo est."

3.1.3.1.1.4 Simile est^e 'iste venit per pluviam, et pluvia est aqua, ergo iste venit per aquam'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima haec praepositio⁴ 'per' <notat> concomitantiam, est enim sensus 'iste venit per aquam' id est "ductu aquae".

3.1.3.1.2 Cum demonstratione incidit iste modus ut hic 'iste est Socrates, iste est Plato, ergo Socrates est Plato'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in primis duabus propositionibus hoc pronomen 'iste' diversa demonstrat, et ita significat diversa.

---

1. et| vel vel P.

2. pro| in P.

3. praepositio| propositio P.

4. praepositio| propositio P.

---

b. Idem exemplum in Tractatu Anagnino de arte sophistica, LM 2.2: 328.

c. Idem exemplum in Tractatu Anagnino de arte sophistica, LM 2.2: 328; item, Anglia Franciae locum tenente, in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 652.

d. Idem exemplum in Fallaciis Parvipontanis, LM 1: 559; et in Dialectica Monacensi, LM 2.2: 564.

e. Idem exemplum in Fallaciis ad modum Oxoniae, Kopp 1985: 39.

3.1.3.1.3 Cum relatione incidit iste modus ut hic 'Socrates est rationale vel irrationale¹ quod est asinus, ergo Socrates est asinus'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod hoc relativum 'quod' refertur ad hunc terminum 'irrationale', et sic est vera, vel potest referri <ad> hunc totalem terminum 'rationale vel irrationale', et sic est falsa.

3.1.3.2.0 Secundus modus incidit ex variata <con>significatione, et incidit iste modus variatis accidentibus, quae sunt genus, numerus, casus, tempus persona.

3.1.3.2.1 Ex variato genere incidit iste modus ut hic^f 'quaecumque sunt alba sunt plura, sed haec mulier est alba, ergo est plura'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima haec dictio 'alba' est neutri generis, in assumptione² vero est feminini generis.

3.1.3.2.2 Ex variato numero incidit ut hic 'omnes res sunt plura, haec mulier <est> res, ergo est plura'.

Non valet, et provenit deceptio ex <eo> quod in prima haec dictio 'res' est pluralis numeri, in assumptione³ est singularis numeri.

3.1.3.2.3 Ex variato casu incidit ut hic 'omnes poetae sunt homines, et asini sunt poetae, ergo asini sunt homines'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima haec dictio 'poetae' est nominativi casus, in assumptione⁴ vero est genitivi casus.

3.1.3.2.4 Ex variato <tempore> incidit ut hic^g 'quicquid legit est legens, sed Caesar legit, ergo Caesar est legens'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima hoc verbum 'legit' est praesentis temporis, in assumptione⁵ vero est praeteriti temporis.

3.1.3.2.5 Ex varia<ta> persona incidit ut hic (ponatur quod nullus currat et legat, sed multi currant et legant) 'ab aliquo curritur et legitur, ergo aliquis currit et legit'.

---

1. rationale vel irrationale] vel rationalis vel irrationalis P (compendio ambiguo), et sic in sequentibus.

2. assumptione] conclusione P.

3. assumptione] conclusione P.

4. assumptione] conclusione P.

5. assumptione] conclusione P.

---

f. Idem exemplum in Dialectica Monacensi, LM 2.2: 562; item, sed ad aequivocationem ex diversa consignificatione numeri illustrandam, in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 651, et in Fallaciis ad modum Oxoniae, Kopp 1985: 27; ad figuram dictionis ex transitu ab uno genere ad alterum illustrandam in Fallaciis Parvipontanis, LM 1: 587.

g. Idem exemplum, praeter quod Socrates Caesaris locum occupat, in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 651.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod hoc verbum 'legitur' potest pertinere ad eandem personam cum hoc verbo 'curritur', et sic propositio est vera, vel ad aliam personam, et sic propositio est falsa.

3.1.3.3.1 Tertius modus provenit ex transumptione ut hic 'quicquid ridet est risibile, sed pratum ridet, ergo pratum est risibile'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod hoc verbum 'ridet' in prima tenetur proprie, in assumptione¹ vero tenetur improprie pro hoc verbo 'florere'.

3.1.3.3.2 Simile est 'quicquid currit habet pedes, Secana currit, ergo Secana habet pedes'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima hoc verbum 'currit' tenetur proprie, in assumptione vero tenetur improprie pro hoc verbo 'fluere'.

3.1.3.4 Quartus modus provenit ex variato officio ut hic (ponatur quod Socrates sit grammaticus et musicus) 'hoc animal est grammaticum et musicum' demonstrato Socrate, 'sed nihil grammaticum et musicum quod non sit Socrates, ergo Socrates est grammaticus et musicus, ergo Socrates est plura'.

Solutio. Non valet prima argumentatio, et provenit deceptio ex eo quod in prima istae dictiones 'grammaticum' 'musicum' possunt teneri adiective, et sic propositio est vera; vel possunt teneri substantive, et sic propositio est falsa. In assumptione² vero tenentur substantive, et idcirco locutio est falsa; talis est enim natura huius coniunctionis 'et' quod quando copulat substantiva copulat /69vA/ ratione diversorum suppositorum.

A quibusdam assignatur quartus modus sic: Quartus modus provenit ex variatis significationibus dictionis, quarum unam habet ex se, aliam ex adiuncto, ut hic 'iste est bonus, et est faber, ergo iste est bonus faber'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima haec dictio 'bonus' significat bonitatem, in conclusione vero significat peritiam in fabri[a]li arte.

Nos vero dicimus quod iste modus continetur sub tertio modo.

<3.2 Amphibolia>

3.2.0 Sequitur de amphibolia. Unde videndum est quid sit amphibolia, unde dicatur hoc nomen 'amphibolia', et quid sit fallacia <secundum>³ amphiboliam, et quot modis varietur haec fallacia.

3.2.1 Amphibolia est multiplicitas orationis diversa significantis ex iunctura partium eius vel ex transumptione facta in toto. "Multiplicitas ora-

1. assumptione P in mg. : conclusione P in contextu.

2. assumptione] conclusione P.

3. secundum] spat. vac. P.

tionis" dico ad differentiam multipliciter dictionis, quae est aequivocatio et non amphibolia; "diversa significantis ex iunctura partium eius" dico quia aequivocatio non provenit ex iunctura partium eius sed ex una sola dictione; "vel ex transumptione facta in toto" dico quia aequivocatio provenit ex transumptione facta in parte, non facta in toto.

3.2.2 Amphibolia dicitur ab 'amphi' quod est "dubium" et 'logos' quod est "sermo", quasi "dubius sermo".

3.2.3 Fallacia secundum¹ amphibolia<m> est deceptio proveniens ex tali multiplicitate vel apparentia talis multipliciter.

3.2.4.0 Variatur autem haec fallacia quattuor modis principalibus.

3.2.4.1.0 Primus modus provenit ex diversa constructione inter casualia. Incidit iste modus tripliciter: est enim diversa constructio quandoque inter duos nominativos, quandoque inter duos obliquos, quandoque inter nominativum et obliquum.

3.2.4.1.1.1 Inter nominativos ut hic^h 'crastina dies est futura dies' secundum quod sic argumentatur: 'crastina dies est [dies, ergo crastina dies est] futura dies, ergo crastina dies est dies quae erit, ergo crastina dies est dies.'

Solutio. Haec est duplex 'crastina dies est futura dies'. Potest enim haec dictio [[dies]] 'futura' immediate construi² cum hoc nominativo 'dies' ita quod ab eo trahat accidentia sua sicut adiectivum a suo substantivo, ita quod hoc verbum 'est' sit copula; et sic propositio est falsa sub hoc sensu 'crastina dies est futura dies' id est "crastina dies est dies quae erit". Vel hoc adiectivum 'futura' potest trahere accidentia sua ab hoc nominativo praecedente 'dies', ita quod hoc totum 'est futura' sit suppletio verbi futuri, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'crastina dies est futura dies' id est "crastina dies erit dies".

3.2.4.1.1.2 Simile est 'iste est futurus episcopus' demonstrato quodam qui erit episcopus sed non est episcopus.

Potest enim hoc adiectivum 'futurus' trahere accidentia sua ab hoc nominativo 'episcopus' ita quod hoc verbum 'est' sit copula, et sic propositio est falsa sub hoc sensu 'iste est futurus episcopus' id est "iste est episcopus qui erit"; vel potest trahere accidentia sua ab hoc nominativo 'iste' ita

---

1. secundum] vel P.

2. construi] constructionis P.

---

h. Simile exemplum in Fallaciis Parvipontanis, LM 1: 572; in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 653; in Tractatu Anagnino de arte sophistica, LM 2.2: 329; in Compendioso Tractatu de Fallaciis, CIMALG 34 (1979) 188; in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 86rB; et in Fallaciis ad modum Oxoniae, Kopp 1985: 51.

quod hoc totum 'est futurus' sit suppletio verbi futuri, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'iste est futurus episcopus' id est "erit episcopus".

3.2.4.1.2.1 Ex diversa constructione inter nominativum et obliquum incidit ut hic 'Socrates est albus albedine'.

Potest enim hic ablativus¹ 'albedine' construi cum hoc adiectivo 'albus' vel ut notans causam formalem, et ita propositio est vera; vel ut notans causam efficientem, et sic propositio est falsa, albedo enim non est causa efficiens albi.²

3.2.4.1.2.2 Simile est per contrarium 'Socrates est similis Platoni albedine'.

Potest enim iste ablativus 'albedine' construi cum hoc adiectivo 'similis' vel ut notans causam formalem, et sic propositio est falsa; vel ut notans causam efficientem, et sic propositio est vera, albedo enim est causa efficiens similitudinis. Sed haec est tantum falsa 'Socrates est albus et similis Platoni albedine'; iste enim ablativus 'albedine' cum semel ponatur 'ostenditur vel ut' construi cum utroque illorum adiectivorum vel ut notans causam formalem vel ut notans causam efficientem respectu utriusque.

3.2.4.1.2.3 Eadem multiplicitas incidit hic 'quinque sunt pauciora aliquibus quattuor'. Secundum quod sic obicitur: 'Quinque exceduntur a novem in quattuor, ergo quinque sunt pauciora novem quattuor, ergo quinque sunt pauciora aliquibus quattuor, /69vB/ ergo quinque sunt pauciora aliquibus in quattuor,³ ergo quinque sunt pauciora quattuor'.

Solutio. Haec est duplex 'quinque sunt pauciora aliquibus quattuor'. Possunt enim isti ablativi 'aliquibus quattuor' construi intransitive ut adiectivum cum substantivo⁴ et regi a comparatione ex vi gradus, sc. ut nominantes illos ad quos fit comparatio; et sic propositio est falsa sub hoc sensu "quinque sunt pauciora aliquibus quae sunt quattuor". Vel possunt construi transitive et regi a comparativo, sed diversis de causis, ita sc. quod iste ablativus 'aliquibus' regatur a comparativo ex vi gradus, scilicet ut notan[te]s illos ad quos fit comparatio, et iste ablativus 'quattuor' regatur ex vi excessus, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'quinque sunt pauciora aliquibus quattuor' id est "quinque exceduntur ab aliquibus quattuor."

---

1. hic ablativus] hoc ablativum P.

2. albi] albedinis P.

3. ergo quinque sunt pauciora aliquibus in quattuor] an delenda?

4. substantivo] sub(iec)to P.

3.2.4.1.2.4 Eadem multiplicitas incidit hicⁱ 'cygnus est albus albedine existente in nive'. Possunt enim isti ablativi 'albedine existente in nive' construi cum adiectivo ut notent causam formalem, et sic propositio est falsa sub hoc sensu 'cygnus est albus albedine existente in nive' id est "per albedinem nivis"; vel possunt isti ablativi 'albedine existente in nive' construi absolute, sc. ut notantes concomitantiam, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'cygnus est albus albedine existente in nive' id est "dum albedo est in nive".

3.2.4.1.3 Diversa constructio inter obliquos incidit ut hic^j 'quicquid praedicatur de inferiori specie est genus, sed haec species "homo" praedicatur de inferiori specie, ergo est genus'.

Solutio. Haec est duplex 'quicquid praedicatur de inferiori specie est genus'. Possunt enim isti ablativi 'inferiori specie' construi intransitive sicut adiectivum cum subiecto, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'quicquid praedicatur de inferiori specie est genus' id est "quicquid praedicatur de specie quae est inferior est genus"; vel possunt construi transitive ita quod iste ablativus 'specie' regatur ab hoc comparativo 'inferiori', et sic propositio est falsa sub hoc sensu 'quicquid praedicatur de inferiori specie <est genus>' id est "quicquid praedicatur de eo quod est inferius specie est genus".

3.2.4.2.0 Secundus modus provenit ex diversa constructione inter casuale et verbum, et hoc dupliciter.¹ Construitur enim casuale cum verbo, sed diversis de causis: quandoque in diversis casibus, quandoque in eodem casu.

3.2.4.2.1 In diversis casibus ut hic^k 'quicquid videt Socrates illud videt, sed Socrates videt <lapidem>, ergo lapis videt'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima hoc pronomen 'illud' potest teneri in nominativo casu et supponere verbo, et sic propositio

---

1. dupliciter] tripliciter P.

-
- i. Idem exemplum in *Dialectica Monacensi*, LM 2.2: 566; consimile in *Fallaciis Londinensibus*, LM 2.2: 653; in *Fallaciis Parvipontanis*, LM 1: 573; et in *Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE*, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 86rB.
  - j. Idem exemplum in *Fallaciis Parvipontanis*, LM 1: 573 (ubi lineis 25 & 26 'ponitur' in 'praedicatur' corrigas); consimile in *Fallaciis Londinensibus*, LM 2.2: 654; in *Tractatu Anagnino de arte sophistica*, LM 2.2: 329; in *Compendioso Tractatu de Fallaciis*, CIMAGL 34 (1979) 188; et in *Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE*, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 86rB.
  - k. Idem exemplum in *Fallaciis Londinensibus*, LM 2.2: 654; et in *Compendioso Tractatu de Fallaciis*, CIMAGL 34 (1979) 188; consimile in *Tractatu Anagnino de arte sophistica*, LM 2.2: 330, et in *Fallaciis Parvipontanis*, LM 1: 574.

est falsa; vel potest teneri in accusativo casu et apponere verbo, et sic propositio est vera.

3.2.4.2.2 <In eodem> casu incidit ut hic¹ 'verum est¹ canem comedere panem, ergo verum est quod panis comedit canem'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima propositione haec dictio 'canem' potest supponere verbo, et sic propositio est vera; vel haec dictio 'canem' potest apponere verbo, et sic propositio est falsa.

3.2.4.3 Tertius modus provenit ex transumptione, ut hic^m 'litus aratur, sed quicquid aratur scinditur, ergo litus scinditur'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod in prima haec propositio 'litus aratur' duo significat, unum proprie, aliud ex transumptione; proprie <<significat>> terram scindi, ex transumptione operam perdi.

3.2.4.4 Quartus <<modus>> provenit ex apparentia talis multipliciter, sc. ex eo quod aliqua dictio videtur posse construi cum alia dictione diversis modis, cum non possit, <ut> hic 'quod tu dicis esse hoc est, sed tu dicis lapidem esse, ergo lapidem est'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod alicui fatuo videtur quod hoc pronomen 'hoc' posset poni in nominativo casu vel posset poni in accusativo casu.

<3.3 Compositio et divisio>

3.3.0 Sequitur de fallacia compositionis et divisionis, de quibus insimul est agendum ex eo quod habent coniunctam naturam; una enim est quasi solutio ad aliam. Unde videndum est quid sit compositio, quid fallacia secundum compositionem, quid divisio, quid fallacia secundum divisionem, et quot modis varietur haec fallacia.

3.3.1 Compositio est disiungendorum fallax coniunctio, divisio est coniungendorum fallax disiunctio.ⁿ

---

1. est] fieri potest ut post est una vox, sed perbrevis et illegibilis in P extet.

---

l. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 655.

m. Idem exemplum in Tractatu Anagnino de arte sophistica, LM 2.2: 328; cf. Fallacias Parvipontanas, LM 1: 574-5.

n. Eadem descriptiones harum fallaciarum in Fallaciis ad modum Oxoniae, Kopp 1985: 65, 77. Cf. Fallacias Parvipontanas, LM 1. 576 "Compositio itaque est fallax coniunctio aliquorum quae voce et intellectu dividi debe<re>nt vel intellectu tantum. [...] Divisio est fallax divisio aliquorum quae voce et intellectu coniungi deberent." Cf. praeterea Tractatum Anagninum de arte sophistica, LM 2.2: 331 "Divisio est coniungendorum disiunctio, compositio est disiungendorum compositio." Robertus de Aucumpno, Comm. SE, codd. Cantabr. Domus Petri 206: 143vB & Paris. BMaz. 3489:8vA ita dicit: "Sic ab antiquis describitur: Compositio est fallax disiungendorum coniunctio."

3.3.2 Fallacia secundum compositionem est deceptio proveniens ex tali <coniunctione, fallacia secundum divisionem est deceptio proveniens ex tali> disiunctione.

3.3.3.0 Variatur autem haec fallacia XIII modis, quorum septem sunt communes compositionis et divisionis, tres sunt proprii compositionis, tres sunt proprii divisionis.

3.3.3.1.1 Primus modus provenit ex eo quod sub eadem forma vocis incidunt duae categoriae. Et hoc fit quando propositio potest intelligi de re vel de dicto, ut hic^o 'album esse nigrum est possibile, /69^{bis}rA/ sed hoc dictum "album esse nigrum" significat<ur> ha[n]c propositione[m] "album est¹ nigrum", ergo haec propositio significat possibile, ergo illa est possibilis.'

Solutio. Haec est duplex 'album esse <nigrum>² est possibile'. Potest enim intelligi de re vel de dicto. De dicto, ita quod haec appellatio 'album esse nigrum' sit subiectus et hoc verbum 'est' sit copula et haec dictio 'possibile' sit praedicatus, et sic propositio est falsa sub hoc sensu 'album esse nigrum est possibile' id est "hoc dictum est possibile". Vel potest intelligi de re, ita quod interponatur modus partibus appellationis et haec dictio 'album' sit subiectus et totum aliud sit loco praedicati et copulae, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'album esse nigrum est possibile' id est "album possibile est esse nigrum" id est "album potest esse nigrum".

3.3.3.1.2 Secundus modus provenit ex eo quod sub eadem forma vocis incidit categorica et hypothetica, ut hic^p 'si Socrates est homo Socratem esse animal est necessarium, sed Socrates est homo, ergo Socratem esse animal est necessarium'.

Solutio. Haec est duplex 'si Socrates est homo Socratem esse animal est necessarium'. Potest esse categorica, ita quod haec appellatio '<si> Socrates est homo Socratem esse animal' sit subiectus et hoc verbum 'est' sit copula et haec dictio 'necessarium' sit praedicatus, et sic propositio est vera sub hoc sensu 'si Socrates est homo Socratem esse animal est necessarium' id est "hoc dictum est necessarium". Vel potest esse hypothetica, ita quod haec propositio 'Socrates est homo' sit antecedens et haec 'Socratem esse

---

1. est] esse P.

2. nigrum] spat. vac. sex litterarum P.

---

o. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 657; in Fallaciis Parvipontanis, LM 1: 576-7; cf. Tractatum Anagninum de arte sophistica, LM 2.2: 331.
p. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 658; in Fallaciis Parvipontanis, LM 1: 577; in Tractatu Anagnino de arte sophistica, LM 2.2: 331; et in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 87vA.

animal' sit consequens et haec dictio 'si' sit copula, et sic propositio est falsa sub hoc sensu "si Socrates est homo, necessarium est Socratem esse animal".

3.3.3.1.3.0 Tertius modus provenit ex eo quod sub eadem forma vocis incidunt duae hypotheticae, et hoc tripliciter. Quandoque enim sub eadem forma vocis incidunt condicionalis¹ et copulativa, quandoque condicionalis et disiuncta, quandoque copulativa et disiuncta.

3.3.3.1.3.1 Sub eadem forma vocis incidunt condicionalis² et copulativa, ut hic^q 'si Caesar est <homo> Caesar est animal et [c] Caesar est substantia'.

Potest enim esse haec propositio condicionalis³, ita quod hoc sit antecedens 'Caesar est homo' et hoc consequens 'Caesar est animal et Caesar est substantia', et haec coniunctio '<si>' sit copula⁴, et sic propositio est vera. Vel potest esse copulativa, ita quod hoc sit antecedens 'si Caesar est homo Caesar est animal' et hoc sit consequens 'Caesar est substantia' et haec coniunctio 'et' sit copula, et sic propositio est falsa quia altera pars eius est falsa.^r

3.3.3.1.3.2 Sub eadem forma vocis condicionalis⁵ et disiuncta, ut hic 'si lapis est animal, lapis est rationale vel <lapis est> irrationale'.

Potest esse haec propositio condicionalis⁶, ita quod hoc sit antecedens 'lapis est animal' et hoc sit consequens 'lapis est rationale vel lapis est \ir/rationale' et haec coniunctio '<si>' sit copula, et sic propositio est vera. Vel potest esse disiuncta, ita quod sit antecedens 'si lapis est animal, lapis est rationale' et hoc sit consequens 'lapis est irrationale' et haec coniunctio 'vel' sit copula, et sic propositio est falsa, quia pars eius est falsa.

3.3.3.1.3.3 Sub eadem forma vocis incidunt copulativa et disiuncta ut hic 'Socrates est homo vel Socrates est asinus et Socrates est capra'.

Potest esse copulativa, ita quod hoc sit antecedens 'Socrates est homo vel Socrates est asinus' et hoc sit consequens 'Socrates est capra' et haec coniunctio 'et' sit copula, et sic propositio est falsa. Vel potest esse

1. condicionalis] naturalis P hic et sequenti vice. Cf. Fallacias Londinenses, LM 2.2. 658.

2. condicionalis] naturalis P.

3. condicionalis] naturalis P.

4. copula] cop(u)lo P.

5. condicionalis] naturalis P.

6. condicionalis] naturalis P.

q. Idem exemplum in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 87vAB.

r. Haec sc. 'Caesar est substantia', quae ideo falsa est quod Caesar non est (mortuus enim est).

disiuncta ita quod hoc sit antecedens 'Socrates est¹ homo' et hoc sit consequens 'Socrates est asinus <et> Socrates est capra' et haec coniunctio 'vel' sit copula, et sic propositio est vera.

3.3.3.1.4 Quartus modus provenit ex eo quod aliquid potest determinare aliquem totalem terminum vel eius partem, ut hic^a 'omne rationale vel irrationale est homo, sed Brunellus \est/ rationale vel irrationale, ergo Brunellus est homo'.

Solutio. Haec est duplex 'omne rationale vel irrationale est homo', potest enim hoc signum 'omne' determinare totalem hunc terminum 'rationale vel irrationale', et sic propositio est universalis et falsa; vel potest determinare hoc signum 'omne' hunc terminum 'rationale', et sic propositio est indefinita et vera.

3.3.3.1.5 Quintus modus provenit ex eo quod +aliquid potest determinare aliquo totali termino vel eius parte⁺, ut hic^t 'verum est Socratem esse asinum et Socratem non esse hominem, ergo verum est quod Socrates est asinus et Socrates non est homo'.

Solutio. Haec est duplex 'verum est Socratem esse asinum et Socratem non esse hominem'. Potest enim iste totalis terminus 'Socratem esse asinum et Socratem' supponere verbo, et sic propositio est vera², ita quod illa totalis appellatio 'Socratem esse asinum <et Socratem non esse hominem>' descendat ab hac propositione 'Socratem esse asinum et Socrates non sunt homo'.³ \Vel illa totalis appellatio 'Socratem esse asinum et Socratem non esse hominem' potest supponere huic verbo 'est' ita quod descendat ab hac propositione '[verum est quod] Socrates est asinus et Socrates non est homo'./

3.3.3.1.6.1 Sextus modus provenit ex eo quod aliqua dictio potest determinare diversa, quorum⁴ neutrum est pars alterius, ut hic^u 'quicquid vivit semper est, Socrates vivit, ergo Socrates semper est'.

---

1. est] sequitur in P rasura 2-3 litterarum.

2. vera] [...a] P.

3. Socratem esse asinum et Socrates non sunt homo] Socrates est asinus et Socrates non est homo P.

4. quorum] quod P

---

s. Idem fere exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 660.

t. Simile exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 661.

u. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 661. In Tractatu Anagnino de arte sophistica, LM 2.2: 330 ad fallaciam amphiboliae exemplificandam affertur; item in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 86rB-vA, sed Anon. Cant. "Melius autem in huiusmodi fallacia compositionis vel divisionis assignabitur, nam non variatur hic modus construendi" statim addit et exemplum f.87vB sub fallacia compositionis et divisionis denuo affert.

Solutio. Haec est duplex 'quicquid vivit semper est'. Potest enim hoc adverbium 'semper' determinare hoc verbum 'vivit', et sic propositio est vera; vel potest determinare hoc verbum 'est', et sic propositio est falsa.

3.3.3.1.6.2 Simile est 'quicquid vivet¹ cras morietur, sed Socrates vivet [cras], ergo Socrates cras morietur'. Potest enim hoc adverbium 'cras' determinare hoc verbum 'vivet'², et sic propositio est vera; vel potest determinare hoc verbum 'morietur'³, et sic propositio est falsa.

3.3.3.1.7 Septimus modus provenit ex compositione et divisione in intellectu. Ponatur quod Socrates et Plato tantum currant: 'tantum alter istorum currit, non ergo uterque istorum currit'.

Solutio. Haec dupliciter potest intelligi 'tantum alter istorum currit'; potest enim intelligi quod fiat exclusio ratione accidentis cum supposito, et sic propositio est falsa sub hoc sensu "tantum alter istorum currit, et non reliquus"; vel potest intelligi quod fiat exclusio tantum ratione accidentis, et sic propositio est vera sub hoc sensu "tantum alter istorum currit et nihil quod non sit alter istorum currit".

3.3.3.2.0 Sequuntur tres modi proprii compositionis et tres proprii divisionis.

3.3.3.2.1 Primus modus compositionis est quando fit processus a divisa⁴ praedicatione ad coniunctam indebito modo, ut hic^v 'iste est bonus et est faber, ergo iste est bonus faber'.

3.3.3.2.2 Secundus modus est quando fit processus ab assignatione facta gratia divisionis ad assignationem factam gratia compositionis, ut hic^w 'isti sunt monoculi, ergo isti habent unum oculum.'

3.3.3.2.3 Tertius modus est quando fit processus /69^{bis}rB/ ab assignatione diversorum temporum ad assignationem factam gratia unius temporis, ut hic^x 'omnis phoenix erit, ergo verum erit⁵ omnem phoenicem esse'.

---

1. vivet] uiu P semper in hac paragrapho, quo compendio superius semel vivit scripserat.

2. vivet] morietur P.

3. morietur] vivet P.

4. divisa] diversa P.

5. erit] est P.

---

v. Simile exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 658; in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 87vB; et in Fallaciis ad modum Oxoniae, Kopp 1985: 83.

w. Idem exemplum in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 87vB.

x. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 662.

3.3.3.3.1 Primus modus divisionis est quando fit processus a coniuncta praedicatione ad divisam¹, ut hic 'iste est bonus faber, ergo iste est bonus et est faber'.

3.3.3.3.2 Secundus modus est quando fit processus ab assignatione facta gratia compositionis ad assignationem factam gratia divisionis, ut hic 'isti habent multa bona, ergo isti sunt divites'.

3.3.3.3.3 Tertius modus est quando fit processus ab assignatione facta gratia unius temporis ad assignationem factam gratia diversorum temporum, ut hic 'Adam non fuit similis Noe, ergo Adam non fuit talis qualis fuit Noe.'

<3.4 Accentus>

3.4.0 Sequitur de fallacia accentus. Unde videndum est quid sit accentus, quid sit fallacia secundum accentum, et quot modis varietur haec fallacia.

3.4.1 Accentus a grammatico sic describitur:^y Accentus est regularis modulatio vocis in significativa prolatione. "Significativa" dico quia triplex est prolatio; est enim significativa sive prosaica, est metrica, est melica. Significativae prolationi adiacet accentus, metricae adiacet tempus, melicae et neupma.

Sed secundum hoc accentus non operatur fallaciam, et ideo aliter accipitur accentus a dialectico prout sic describitur: Accentus <est> indistinctio vocis facta in prolatione vel in scriptura.²

3.4.2 Fallacia vero³ accentus est deceptio proveniens ex tali indistinctione.

3.4.3.0 Variatur autem haec fallacia dupliciter: quandoque enim fit in prolatione, quandoque in scriptura.

3.4.3.1.0 In prolatione tribus modis.

3.4.3.1.1 Primus modus est quando dictio <ita> indistincte⁴ profertur quod nescitur utrum aspiretur necne, ut cum dicitur 'bonum est quod habeo'.

---

1. divisam] diversam P.

2. scriptura] script() P.

3. vero] vel P.

4. indistincte] sequitur in P rasura 2-3 litterarum.

---

y. Cf. Fallacias Londinenses, LM 2.2: 663; et Fallacias Magistri Willelmi, p. 13 ed. Iwakuma (ed. De Rijk: LM 2.2.: 689); praeterea Fallacias Parvipontanas, LM 1: 583, necnon Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 88vA.

Potest enim hoc verbum 'habeo' proferri cum aspiratione, et tunc est secundae coniugationis, vel potest proferri sine aspiratione, et tunc est quartae coniugationis.

3.4.3.1.2 Secundus modus est quando aliqua dictio ita indistincte proferitur quod nescitur quo accentu regatur, ut cum dicitur 'bonum est iustos viros pendere'. Potest enim hoc verbum 'pendere' ita proferri quod accentus sit supra mediam syllabam, et tunc est secundae coniugationis, et tunc propositio est falsa; vel potest ita proferri quod accentus sit supra primam, et tunc est tertiae coniugationis, et sic propositio est vera.

3.4.3.1.3 Tertius modus est quando aliqua dictio ita indistincte proferitur quod nescitur an sit dictio an oratio, ut cum dicitur 'tu es qui es'. Potest enim haec vox 'qui es' esse dictio, et sic propositio est falsa; vel potest esse oratio, et sic propositio est vera. Incidit etiam iste modus quando aliqua vox ita indistincte proferitur quod nescitur de aliqua syllaba utrum sit de una dictione vel de alia, ut cum dicitur 'in convivio loquere pauca'.

3.4.3.2 Hoc¹ et eisdem modis incidit haec fallacia in scriptura, et hoc fit ex appositione vel subtractione aspirationis vel notulae vel ex <in>distinctione dictionis ad dictionem.

<3.5 Figura dictionis>

3.5.0 Sequitur de fallacia secundum figuram dictionis. Unde videndum est quid sit figura, et quid figura dictionis, quid fallacia secundum figuram dictionis, et quot modis varietur haec fallacia.

3.5.1.0 Hoc nomen 'figura' tres habet significationes usitatas apud grammaticos, et tres apud dialecticos.

3.5.1.1 Dicitur enim figura apud grammaticos protractio repraesentans elementum, ut dicit Priscianus² "XXIII sunt figurae apud latinos", id est litterae.

Item dicitur figura proprietas dictionis constandi² ex littera vel litteris, ex syllaba vel syllabis, vel ex dictionibus, secundum quod dividitur in figuram simplicem, compositam et decompositam.

1. Hoc] lectio incerta P.

2. constandi scripsimus coll. Fall. Lond., LM 2.2: 665.8, et Fall. Parvipont., LM 1: 586] constituendi P.

z. Prisc. Inst. 1.2.5, GL 2: 7.6: "Sunt igitur figurae litterarum quibus nos utimur viginti tres". Cf. Fallacias Londinenses, LM 2.2: 665 "apud grammaticos dicitur figura linearis protractio repraesentans elementum, secundum quod Priscianus dicit 'viginti tres sunt figurae quibus nos utimur'."

Item dicitur figura vitium artis grammaticae excusabile, secundum quod dividitur inter figuram constructionis et figuram locutionis.

3.5.1.2 Item dicitur figura apud dialecticos dispo<si>tio partium, secundum quod sic distinguitur inter formam et figuram: forma est dispo<si>tio exteriorum partium rei animatae, <figura est dispositio exteriorum partium rei inanimatae>.

Item figura dicitur proprietas considerata in syllogismo ex dispositione trium terminorum.

Item dicitur 'figura' similitudo vocis ad vocem considerata in terminatione vel in appellatione vel suppositione vel in copulatione vel in modo appellandi vel supponendi vel copulandi; et secundum hoc hic accipitur 'figura', et dicitur 'figura dictionis', hoc est "similitudo dictionis".

3.5.2 Fallacia secundum figuram dictionis est deceptio proveniens ex tali similitudine.

3.5.3.0 Variatur autem haec fallacia tribus modis principalibus,

3.5.3.1 quorum primus provenit ex similitudine dictionis ad dictionem in terminatione. Et incidit iste modus quando aliquod accidens attribuitur alicui dictioni, et idem¹ attribuitur alii dictioni, et hoc fit ex eo quod similis est ei in terminatione, ut hic 'ista nomina 'musa' 'Catilina' similiter terminantur, sed hoc nomen 'musa' est feminini generis, ergo hoc nomen 'Catilina' est feminini generis.' Argumentatio incidit non apposita nota similitudinis ut hic 'hoc nomen 'musa' est feminini generis, ergo hoc nomen 'Catilina' est feminini generis.'

3.5.3.2.0 Secundus modus provenit ex commutatione praedicamentorum. Et hoc fit tripliciter. Quandoque enim fit processus de dictione unius praedicamenti ad dictionem alterius praedicamenti; quandoque vero a dictione unius praedicamenti /69^{bis}vA/ ad dictionem eiusdem praedicamenti sed alterius speciei; quandoque fit processus a dictione unius praedicamenti ad dictionem nullius praedicamenti vel econverso.

3.5.3.2.1 A dictione unius praedicamenti ad dictionem alterius praedicamenti fit processus, ut hic^{aa} 'quicquid heri vidit Socrates, videt hodie; sed heri vidit album; ergo videt hodie' posito quod heri vidit Platonem album et hodie nigrum.

---

1. idem] illud P.

---

aa. Simile exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 667; et in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 89rA.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod fit processus ab hac dictione 'quicquid', quae pertinet ad praedicamentum substantiae, ad hanc dictionem 'album', quae pertinet ad praedicamentum qualitatis.

3.5.3.2.2 A dictione unius praedicamenti ad dictionem eiusdem praedicamenti sed alterius speciei fit processus ut hic^{bb} 'quantoscumque digitos heri habuit Socrates habet hodie, sed heri habuit decem digitos, ergo habet hodie' posito quod amisit unam unciam.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod fit processus ab hac dictione 'quantoscumque', quae pertinet ad continuam quantitatem, ad hanc dictionem 'decem', quae pertinet ad discretam quantitatem.

3.5.3.2.3.1 A dictione unius praedicamenti ad dictionem nullius praedicamenti fit processus, ut hic^{cc} 'quicquid bibit Socrates, illud intrat os eius; sed Socrates bibit scyphum plenum vino; ergo scyphus plenus vino intrat os eius'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod fit processus ab hac dictione 'quicquid', quae pertinet ad praedicamentum substantiae, ad hunc terminum 'scyphus plenus vino', qui non pertinet ad aliquod praedicamentum.

3.5.3.2.3.2 Econtrario fit processus ut hic 'infinita sunt plura duobus, ergo quotlibet sunt plura duobus'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod fit processus ab hac dictione 'infinita', quae non pertinet ad aliquod praedicamentum, ad hanc dictionem 'quotlibet', quae pertinet ad praedicamentum quantitatis.

3.5.3.3.0 Tertius modus provenit ex variata suppositione vel appellatione vel copulatione vel modo supponendi vel copulandi,^{dd} et appellatur iste modus univocatio. ***¹ appellationum.

3.5.3.3.1 Incidit iste modus quando fit processus a simplici suppositione ad personalem vel econverso ut hic 'iste terminus 'homo' significat hominem, ergo iste terminus 'homo' significat aliquem hominem'.

Non valet, quia in prima iste terminus 'homo' tenetur simpliciter et non tenetur pro aliquo appellato, in conclusione tenetur pro aliquo personaliter, et ita tenetur pro aliquo appellato.

1. univocatio] ^{va}incidit iste modus ut argumentum^{cat} + spat. vac. 4 litterarum add. P.

bb. Simile exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 667.

cc. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 667.

dd. Cum hac descriptione tertii modi conferas Fallacias Londinenses, LM 2.2: 668; Dialecticam Monacensem, LM 2.2: 582-4; necnon Introductiones dialecticae Parisienses (N° SE19 apud Ebbesen 1993), cod. Paris. BN 15170: 62vB, ubi haec leguntur "Tertia" - sc. species figurae dictionis - "provenit ex variata suppositione vel copulatione vel ex variato modo supponendi vel copulandi."

3.5.3.3.2 Et incidit iste modus ubi fit processus a confusa suppositione ad determinatam vel e converso, ut hic 'omnis homo est animal, ergo animal est omnis homo'.

Non valet, quia in prima iste terminus 'animal' tenetur confuse, et ita non tenetur reddere locutionem veram pro aliquo determinate; in conclusione tenetur determinate, et ita tenetur reddere locutionem veram determinate pro aliquo.

3.5.3.3.3 ...¹ incidit iste modus ubi fit processus ab immobili suppositione ad mobilem vel e converso, ut hic 'tantum homo currit, ergo homo tantum currit' posito quod omnis homo currat.

Non valet, quia in prima iste terminus 'homo' tenetur immobiliter et indensive; in conclusione tenetur mobiliter, et ita descensive.

<4. Fallaciae extra dictionem>

4.0 Executis fallaciis quae sunt in dictione dicendum est de fallaciis quae sunt extra dictionem, quae sunt septem.

<4.1 Accidens>

4.1.0 Prima fallacia est secundum accidens, unde videndum est quid sit accidens, quid fallacia secundum accidens, et quot modis varietur haec fallacia.

4.1.1.0 Hoc nomen² 'accidens' multis modis dicitur, et de rebus et de vocibus et de accidentibus vocum.

4.1.1.1 Prout dicitur de rebus quinque habet significationes.

In prima significatione dicitur accidens omne illud quod non est substantia.³ Unde illud:^{ee}

Summus Aristoteles trutinando cacumina rerum
in duo divisit quicquid in orbe fuit

- scilicet in substantiam et accidens.

In secunda significatione dicitur accidens omnis proprietas⁴ et sola sive sit accidentalis sive naturalis sive sit substantialis.

In tertia significatione dicitur accidens omnis proprietas⁵ et sola quae non est substantialis.

---

1. ...] ¹⁴ P.

2. nomen] lectio incerta P

3. substantia] substantiae P

4. proprietas] pro()o P.

5. proprietas] pro P hic et immediate infra.

---

ee. Cf. H. Walter, *Initia carminum et versuum medii aevi posterioris latinorum* (Göttingen 1959), N° 18799.

In quarta significatione dicitur accidens omnis proprietas et sola quae nec est substantialis nec naturalis.

In quinta significatione dicitur accidens extraneum, unde illud "accidens est servo esse bipedem", id est extraneum, id est extranea significatio est huius termini 'servus' ad significationem huius termini 'bipes' quia una significatio non intelligitur in alia.

4.1.1.2 Prout hic dicitur accidens de vocibus quinque habet significationes.

In prima significatione dicitur accidens omnis terminus et solus qui[a] nec est genus nec species nec differentia nec proprium.

In secunda significatione dicitur accidens omnis terminus et solus copulans qualemcumque proprietatem sive substantialem sive naturalem sive accidentalem, <ut> [[ir]] 'rationale', 'risibile', 'albus'.

In tertia significatione dicitur accidens /69^{bis}vB/ omnis terminus et solus copulans omnem proprietatem quae non est substantialis.

In quarta significatione dicitur accidens omnis terminus et solus copulans proprietatem quae non est naturalis nec substantialis.

In quinta significatione dicitur accidens praedicatus; accidere enim idem est quod convenire, unde quia in praedicativa propositione ostenditur praedicatus convenire subiecto dicitur accidens praedicatus.

4.1.1.3 Prout dicitur accidens de accidentibus vocum duas habet significationes.

In prima significatione dicitur accidens esse id quod intelligitur in dictione¹ praeter principalem significationem, quod valet ad eius constructionem, ut genus, casus, numerus.

In secunda significatione dicitur accidens omne illud quod convenit dictioni sive valet ad eius constructionem sive non, ut dicit Priscianus^{ff} "Tria accidunt litterae, sc. nomen, potestas et figura".

4.1.1.4 Prout hic dicitur accidens idem est quod praedicatus.

4.1.2 Fallacia secundum accidens est deceptio proveniens ex ommissa habitudine praedicati ad subiectum.^{gg} Dantur autem tres regulae de habitu-

---

1. dictione] divisione P

---

ff. Prisc., Inst. 1.2.6, GL 2: 7.26.

gg. Eadem descriptio fallaciae accidentis habetur in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 669, nisi quod "vel econverso" ibi additum est. Cf. praeterea Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 89vB: "At melius dicemus quoniam accidens in hac iunctura locutionis 'fallacia secundum accidens' dicitur praedicatum sive ipsum sit accidentale praedicabile sive subicibile, ut dicatur fallacia secundum accidens deceptio proveniens ex omissione habitudinis unius praedicabilis ad aliud sive praedicati ad subiectum sive subiecti ad praedicatum. [...] Sunt autem habitudines haec subiecti ad praedicatum 'de quocumque subiectum praedicatur et praedicatum' 'quicquid de subiecto et praedicatur de praedicato particulariter'. Praedicati habitudines ad subiectum sunt haec 'quicquid de

dine praedicati ad subiectum, istae sc.

Quicquid praedicatur de praedicato praedicatur de subiecto.

Quicquid removetur a praedicato removetur a subiecto.¹

A quocumque removetur praedicatum removetur subiectum.

4.1.3.0 Variatur autem haec fallacia quinque modis.

Sed <ad> sequentium intelligentiam notandum quod tria sunt consideranda in syllogismo, sc. figura, modus, complexio. Figura est regularis dispositio trium terminorum in duabus propositionibus. Quandoque enim ita disponuntur termini quod hoc quod subicitur in prima praedicatur in secunda, et tunc est prima figura; quandoque ita quod idem est praedicatus² in utraque, et tunc est <secunda figura; quandoque ita quod idem est subiectus in utraque, et tunc est> tertia figura. Modus est dispo<si>tio trium propositionum in syllogismo. Complexio est necessaria adiunctio illati cum praemissis.

4.1.3.1 Provenit ergo primus modus ex inobservata habitudine praedicati ad subiectum in argumentatione disposita in modo et figura sed carente tertio, sc. complexione, ut hic^{hh} 'omne aes est naturale, sed omnis statua est aes, ergo omnis statua est naturalis'.

In hac argumentatione observatur figura, quia prima figura; et modus, quia primus modus; sed non observatur complexio, quia non necessario inferitur conclusio ex praemissis, et ideo est ibi fallacia secundum accidens, et provenit quia iste terminus 'aes' non recte praedicatur de hoc termino 'statua' ut de subiecto, quia iste terminus 'aes' est substantialis et iste terminus 'statua' est accidentalis, et ideo aliquid praedicatur de hoc termino 'aes' quod non praedicatur de hoc termino 'statua'.

4.1.3.2 Secundus modus provenit ex inobservata habitudine praedicati ad subiectum in argumentatione disposita tantum in figura, ut hic 'animal est homo, et asinus est animal, ergo asinus est homo'.

Non valet, et provenit deceptio ex eo quod iste terminus 'homo' non recte praedicatur de hoc termino 'animal', quia non praedicatur de eo ut de inferiori, et ita de aliquo praedicatur iste terminus 'animal' de quo non praedicatur iste terminus 'homo'.

---

1. a praedicato - a subiecto] de praedicato - de subiecto P.

2. praedicatus] lectio incerta P

---

praedicato praedicatur et de subiecto praedicabitur' 'quicquid a praedicato removetur et a subiecto removebitur'."

hh. Idem exemplum in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 89vB.

4.1.3.3.0 Tertius modus provenit ex inobservata habitudine praedicati ad subiectum in enthymemate, et hoc fit:

4.1.3.3.1 quando processus fit ab inferiori ad superius negando, ut hic 'Socrates non videt hominem, ergo Socrates non videt animal';

4.1.3.3.2 vel quando fit processus a superiori ad inferius affirmando, ut hic 'Socrates videt omnem rem¹, ergo Socrates videt omne animal';

4.1.3.3.3 vel quando fit processus a superiori ad inferius vel ab inferiori ad superius cum huiusmodi verbis 'incipit' 'desinit'.

Unde non valet haec argumentatio 'Socrates desinit videre hominem, ergo Socrates desinit videre animal'. Posito enim quod Socrates videat omnem hominem et de cetero non videbit hominem sed videbit capram, prima est vera, conclusio est falsa.

Similiter non valet haec argumentatio 'Socrates desinit videre animal, ergo Socrates desinit videre hominem'. Posito enim quod Socrates videat tantum capram et de cetero non videbit, prima est vera, conclusio est falsa.

4.1.3.4 Quartus modus est quando fit processus indebito modo a divisa praedicatione ad coniunctam; impedit autem coniunctam praedicationem accidentalis praedicatio, et intelligentia unius in altero.

Accidentalis praedicatio ut hic 'iste est bonus et est miles, ergo iste est bonus miles'.

Intelligentia unius in altero impedit ut hic 'iste est homo et iste est rationabilis, ergo iste est homo rationabilis'.

4.1.3.5 Quintus modus est quando fit processus indebito modo a coniuncta praedicatione ad divisam; impedit autem divisam praedicationem accidentalis praedicatio et oppositio in adiecto.

Accidentalis praedicatio impedit ut hic 'iste est bonus miles, ergo iste est bonus et est miles'.

Oppositio in adiecto impedit ut hic 'iste est homo mortuus, ergo iste est homo et est mortuus'.

<4.2 Secundum quid et simpliciter>

4.2.0 Sequitur de fallacia secundum quid et simpliciter. Unde videntum est quid sit dici secundum² quid et quid³ sit dici simpliciter, quid sit fallacia secundum quid et simpliciter, et quot modis varietur haec fallacia.

4.2.1 Dici secundum quid est sumi cum determinatione, ut cum dicitur 'Socrates est homo albus' iste terminus 'homo' dicitur secundum quid quia

---

1. rem] lectio incerta P

2. secundum] in P.

3. quid] simpliciter P.

sumitur cum determinatione. <Dici simpliciter est *** sine determinatione.> /70rA/

4.2.2 Fallacia secundum quid et simpliciter est deceptio proveniens ex indebita appositione vel subtractione¹ determinationis.ⁱⁱ

4.2.3.0 Variatur autem haec fallacia septem modis.

4.2.3.1 <M>odus primus provenit ex indebita appositione vel subtractione determinationis pertinentis ad partem.

Ex indebita appositione ut hic 'aethiops est niger, ergo aethiops est niger dente<m>'.

Ex indebita subtractione determinationis ut hic 'aethiops est albus dentem, ergo aethiops est albus'.

4.2.3.2 Secundus modus provenit ex indebita appositione vel subtractione determinationis pertinentis ad tempus.

Ex indebita appositione ut hic 'pluit, ergo pluit in Africa'.

Ex indebita subtractione determinationis ut hic^{jj} 'pluit in Africa, ergo pluit'.

4.2.3.3 Tertius modus provenit ex indebita appositione vel subtractione determinationis pertinentis² ad locum.

Ex indebita appositione ut hic 'haec mensura est bona, ergo haec mensura est bona in Anglia'.

Ex indebita subtractione determinationis ut hic 'haec mensura est bona in Anglia, ergo haec mensura est bona'.

4.2.3.4 Quartus modus provenit ex indebita appositione vel subtractione determinationis pertinentis ad modum, ut hic 'hoc ovum potentialiter est animal, ergo hoc ovum est animal'; similiter^{kk} 'haec aqua naturaliter est frigida, ergo haec aqua est frigida'.

4.2.3.5 Quintus modus provenit ex indebita appositione vel³ <subtractione determinationis> pertinenti<s> ad respectum, ut hic 'hoc vinum est malum illi, ergo hoc vinum est malum'.

4.2.3.6 Sextus modus provenit ex indebita appositione etc. ubi est accidentalis praedicatio, ut hic 'iste est bonus miles, ergo iste est bonus'.

1. subtractione] subtractione P, et sic deinceps.

2. pertinentia] pertinente P

3. vel] et P

ii. Consimilis descriptio fallaciae secundum quid et simpliciter, et consimilis divisio eius in modos, in Fallaciis Magistri Willelmi, pp. 17-18 ed. Iwakuma (ed. De Rijk: LM 2.2: 693-4). Cf. etiam Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 90rB-vA.

jj. Idem exemplum in Anonymi De fallaciis, cod. clm 14458: 39rB.

kk. Idem exemplum in Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 90vA: "haec aqua bulliens est naturaliter frigida, ergo haec aqua est frigida."

4.2.3.7 Septimus modus provenit ex indebita appositione etc. ubi est oppositio¹ in adiecto, ut hic 'hic est homo mortuus, ergo hic est homo'.

<4.3 Ignorantia elenchi>

4.3.0 Sequitur de fallacia secundum ignorantiam elenchi. Unde videndum est quid sit elenchus et unde dicatur, quid ignorantia elenchi, quid sit fallacia secundum ignorantiam elenchi, et quot modis varietur.

4.3.1 Elenchus est syllogismus contradictionis, id est: est syllogismus inferens contradictoriam alicuius praeconcessae. Verbi gratia, sit enim quod aliquis concedat hanc 'Socrates est albus' et inferatur ei talis syllogismus: 'Nullus homo est albus, Socrates est homo, ergo Socrates non est albus' - talis syllogismus dicitur elenchus quia infert contradictoriam praeconcessae.

4.3.2 Et dicitur elenchus ab 'en' quod est "in" ut 'in' accipiatur pro "contra", et 'logos' quod est "ratio" sive "argumentatio", inde 'elenchus' quasi "argumentatio contradictionis sive contradicens". Aliter accipitur elenchus prout sic describitur, ut dicatur elenchus contradictio, et secundum hoc 'elenchus' dicitur ab 'en' quod est "in" ut 'in' accipiatur pro "contra", et 'logos' quod est "dictio"², inde dicitur 'elenchus' quasi "contra-dictio".

4.3.3 Ignorantia elenchi est omissio alicuius illorum quae observanda sunt in contradictione. Et appellatur ignorantia elenchi omissio eorundem, et quia per talem omissionem percipimus ignorantiam respondentis.

4.3.4 Fallacia secundum elenchi ignorantiam est deceptio proveniens ex tali omissione.^{ll}

4.3.5.0 Variatur autem haec fallacia tot modis quot sunt impedimenta contradictionis.

4.3.5.1.0 Assignantur sex impedimenta contradictionis a Boethio,^{mm} haec sc.: aequivocatio, synonymia, diversa pars, diversum tempus, diversus modus, diversus respectus.

---

1. oppositio] appositio P

2. dictio] duo P hic et sequenti vice.

---

ll. Cf. Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 91rA: "Sed nota quod strictius accipitur haec appellatio 'fallacia secundum ignorantiam elenchi', ut dicatur talis fallacia deceptio proveniens ex omissione alicuius eorum quae in contradictione sunt observanda. [...] Sex enumerat Boethius impedimenta contradictionis: aequivocationem, synonymiam, diversam partem, diversum tempus, diversum modum, diversam relationem."

mm. Boethius, Int. ed. 2a, pp. 132-134 Meiser.

4.3.5.1.1 Aequivocatio impedit contradictionem ut hic 'canis currit - non canis¹ currit'.

4.3.5.1.2 Synonym<i>a impedit contradictionem ut hic 'Socrates est albus - Socrates non est candidus'.

4.3.5.1.3 Diversa pars impedit ut hic 'Socrates est albus pedem - Socrates non est albus manum'.

4.3.5.1.4 Diversum tempus impedit ut hic 'iste ieiunat in die Veneris - iste non ieiunat in die Dominica'.

4.3.5.1.5 Diversus modus impedit ut hic 'haec aqua naturaliter est frigida - haec aqua non accidentaliter est frigida'.

4.3.5.1.6 Diversus respectus ut hic 'hoc vinum est bonum illi - hoc vinum non est bonum isti'.

Nota quod aequivocatio impedit propositiones esse contradictorias, sed non impedit utentes \eis/ sibi contradicere; synonym<i>a vero impedit utentes eis sibi contradicere sed non impedit propositiones esse contradictorias; alia quattuor impediunt propositiones esse contradictorias /70rB/ et utentes eis sibi contradicere.

4.3.5.2.0 Sex impedimenta contradictionis assumuntur a modernis, sc. amphibolia; compositio et divisio, quando simul incidunt; diversus locus; defectus termini; dictio quae potest poni in negativa et non in affirmativa; dictio quae habet aliam significationem in negativa, aliam in affirmativa.

4.3.5.2.1 Amphibolia impedit contradictionem ut hic 'verum est canem comedere panem - non verum est canem comedere panem'.

4.3.5.2.2 Compositio et divisio impediunt contradictionem ut hic 'quicquid vivit semper est - non quicquid vivit semper est'.

Nota quod ista duo impediunt eodem modo ut aequivocatio.

4.3.5.2.3 Diversus locus impedit contradictionem ut hic 'haec mensura est bona in Anglia - haec mensura non est bona in Francia'.

4.3.5.2.4 Defectus terminiⁿⁿ impedit contradictionem ut hic 'nemo currit': haec propositio non potest habere contradictoriam in affirmativa propter defectum termini.

---

1. non canis] fort. canis non scribendum.

---

nn. Cf. Fall. Parvipont., LM 1: 600: "Praeter praedicta", i.e. aequivocationem, synonymiam, diversam partem, diversum respectum, diversum modum et diversum tempus, "alia sunt contradictionis impeditiva, sc. haec: defectus terminorum, ut hic 'nihil currit - aliquid currit' 'nemo disputat - aliquis disputat' [...] quod aliqua dictio aliquid habet significare in negatione, nihil autem in affirmatione, ut 'nullus nisi Socrates currit - aliquis nisi Socrates currit'." Vide praeterea Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 91rB: "Defectus etiam termini impedit contradictionem, unde huius 'nemo currit' nulla est contradictoria."

4.3.5.2.5 Dictio quae potest poni in negativa et non in affirmativa impedit contradictionem ut hic^{oo} 'non ullus homo currit - ullus homo currit'; ista non sunt contradictoria quia haec dictio 'ullus' non potest poni in affirmativa, similiter nec haec dictio 'nisi'.

4.3.5.2.6 Dictio habens aliam significationem in affirmativa, aliam in negativa, impedit contradictionem ut hic^{pp} 'Socrates leget¹ donec Plato veniat - Socrates non leget donec Plato veniat'². Ista non sunt contradictoria, et haec dictio 'donec' aliam habet significationem in affirmativa, aliam in negativa; in negativa significat inceptionem, in affirmativa continuationem.

<4.4 Petitio principii>

4.4.0 Sequitur de fallacia secundum petitionem principii. Unde videndum est quid sit principium, quid petere principium, quid fallacia secundum petitionem principii, et quod modis petatur principium.

4.4.1 Principium appellatur hic illud quod <pro>ponitur in disputatione ad probandum.

4.4.2 Petere principium est petere quod ad probandum proponitur aliquo modorum quos inferius assignabimus.

4.4.3 Fallacia secundum petitionem <principii> est deceptio proveniens ex tali petitione.

4.4.4.0 Petitur principium dupliciter: quandoque secundum veritatem, quandoque secundum opinionem.^{qq}

4.4.4.1.0 Secundum veritatem tripliciter, quia quandoque in eadem voce, quandoque in synonymia, quandoque in definitione.³

---

1. leget| legit P

2. veniat| veniet P

3. definitione| distinctione P hic et sequenti vice.

---

oo. Cf. Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 91rB: "Impedit etiam dictio apta negationi quae non est apta affirmationi, ut 'nihil est animal nisi sit homo' non potest sic contradici 'aliquid est animal nisi sit homo'. Similiter non potest huic contradici 'nullus homo usquam est' eo quod non sit conveniens locutio 'ullus homo usquam est'."

pp. Cf. Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 91rB: Tale etiam impedimentum prohibet has esse contradictorias 'iste leget donec crastina dies sit, non iste leget donec crastina dies sit', nam haec dictio 'donec' aliam vim habet in affirmatione, aliam in negatione'.

qq. Cf. Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 91vB: "Dicitur itaque petitio principii interrogatio eius quod probandum est inter ea quae ad ipsum inducuntur. Quae duobus modis fit, secundum opinionem et secundum veritatem. [...] Ut ergo generaliter assigne<n>tur modi petitionis secundum opinionem, quinque sunt. Primus modus est quando idem enuntiabile quod interrogatum est petitur; hoc autem fit tribus modis: vel eisdem verbis vel synonymo vel definitione."

4.4.4.1.1 In eadem voce ut si haec sit probanda 'Socrates est homo' et inferatur eadem ad sui probationem.

4.4.4.1.2 In synonymia ut si haec sit probanda 'Socrates est albus' et inferatur haec 'Socrates est candidus'.

4.4.4.1.3 In definitione ut si haec sit probanda 'Socrates est homo' et inferatur haec 'Socrates est animal rationale'.

4.4.4.2.0 Secundum opinionem petitur principium quinque modis.

4.4.4.2.1 Primus modus est quando aliquid est probandum in universali et idem¹ petitur in singulari, ut si haec sit probanda 'omnis homo est animal' et petantur ista[m] 'Socrates est homo, Plato est homo, et sic de singulis'.

4.4.4.2.2 Secundus modus fit econtrario, scilicet quando aliquid est probandum in singulari et petatur in universali, ut si haec sit probanda 'Socrates currit' et petatur haec 'omnis homo currit'.

4.4.4.2.3 Tertius modus fit quando aliquid est probandum coniunctim et id^{em} petatur divisim, ut si haec sit probanda 'medicina est scientia sani et aegri' et petatur haec 'medicina est scientia sani et medicina est scientia aegri'.

4.4.4.2.4 Quartus modus econtrario, scilicet quando aliquid est probandum divisim et petatur coniunctim, ut si haec sit probanda 'medicina est scientia sani et medicina est scientia aegri' et petatur haec 'medicina est scientia sani et aegri.'

4.4.4.2.5 Quintus modus est quando aliquid est probandum et petatur eius simile, ut si haec sit probanda 'Socrates est similis Platoni' et petatur haec 'Plato est similis Socrati'.

<4.5 Consequens>

4.5.0 Sequitur de fallacia secundum consequens. Unde videndum est quid sit consequens, quid fallacia secundum consequens, et quot modis varietur.

4.5.1 Consequens dicitur propositio quae sequitur ad aliam, ut haec propositio 'Socrates est animal' est consequens ad hanc 'Socrates est homo.'

Item dicitur consequens dictum quod sequitur ad aliud, ut hoc dictum 'Socratem esse animal' est consequens ad hoc dictum 'Socratem esse hominem'.

Et nota quod propositio dicitur magis sequi ad propositionem quam [[quam]] dictum ad dictum; et² cum dicitur 'Socrates est albus' albedo

---

1. idem] ideo P

2. et] ut malimus

dicitur praedicari de Socrate, sed magis proprie iste terminus 'albus' dicitur praedicari de hoc termino 'Socrates'.

Dicitur consequens terminus qui sequitur ad alium, ut iste terminus 'animal' est consequens ad hunc terminum 'homo'.

Item dicitur consequens adiunctum sive eventus solitus sequi ad alium, ut terram madescere consequens ad pluere.

Item dicitur consequens effectus ***¹ /70vA/ domus est consequens ad parietem et tectum et fundamentum; similiter² statua est consequens ad aes et formam, quia ad esse statuae exiguntur duo,³ aes et forma.

Hoc nomen 'consequens' prout hic accipitur complectitur omnes istas significationes +contrarietatis+ patet quod hoc nomen 'antecedens' tot habet significationes.

4.5.2 Fallacia secundum consequens est deceptio proveniens ex omissa habitudine antecedentis ad consequens vel econverso.^{rr}

Et haec fallacia sumit nominationem a digniori parte hypotheticae, id est a consequenti, sicut fallacia secundum accidens sumit denominationem a digniori parte categoricae, id est a praedicato.

4.5.3.0 Variatur autem haec fallacia quattuor modis principalibus.

4.5.3.1.0 Primus modus provenit ex omissa habitudine antecedentis ad consequens vel econverso prout dicitur consequens propositio quae sequitur ad alteram vel dictum quod sequitur ad aliud.

4.5.3.1.1 Dantur autem quattuor regulae exprimentes habitudines antecedentis ad consequens.

Prima regula haec est: Si aliquid sequitur ad aliud, posito antecedente ponitur consequens.

Secunda haec est: Si aliquid sequitur ad aliud, destructo consequente destruitur antecedens.

Tertia regula haec est: Si aliquid sequitur ad aliud, quicquid antecedit ad antecedens antecedit ad consequens.

Quarta regula haec est: Si aliquid sequitur ad aliud, quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens.

Secundum primam regulam sic argumentatur: Si Socrates est homo, Socrates est animal; sed Socrates est homo; ergo Socrates est animal.

1. ***] spat. vac. decem fere litterarum reliquit P

2. similiter] scilicet P

3. duo] due P

rr. Cf. Anonymi Cantabrigiensis Comm. SE, cod. Collegii Sancti Ioannis Cantabr. D.12: 92rB: "Est autem fallacia consequentis deceptio proveniens ex omissa habitudine consequentis ad antecedens vel antecedentis ad consequens."

Secundum secundam regulam sic argumentatur: Si Socrates est homo, Socrates est animal; sed Socrates non est animal; ergo Socrates non est homo.

Secundum tertiam regulam sic argumentatur: Si Socrates est homo, Socrates est animal; sed si Socrates est homo, Socrates est homo; ergo si Socrates est homo, Socrates est animal.

Secundum quartam regulam sic argumentatur: Si Socrates est homo, Socrates est animal; sed si Socrates est animal, Socrates est substantia; ergo si Socrates est homo, Socrates est substantia.

Incidit ergo iste modus quando¹ argumentatur contra istas regulas.

4.5.3.1.2 Incidit etiam iste modus in omnibus argumentationibus falsis sumptis iuxta hypotheticos syllogismos, sicut unus modus fallaciae secundum accidens incidit in omnibus falsis argumentationibus sumptis iuxta categoricos syllogismos.

4.5.3.2 Secundus modus provenit ex omissa habitudine antecedentis ad consequens vel econverso prout dicitur consequens terminus qui sequitur ad alium. Et hoc fit quando proceditur ab inferiori ad superius negando cum deberet fieri affirmando, vel quando proceditur a superiori ad inferius affirmando cum deberet negando.

4.5.3.3 Tertius modus provenit ex omissa habitudine antecedentis ad consequens vel econverso prout consequens dicitur adiunctum sive eventus. Secundum quod sic solet argumentari 'terra madescit, ergo pluit', cum potius deberet fieri econtrario.²

4.5.3.4 Quartus modus provenit ex omissa habitudine antecedentis ad consequens vel econverso prout consequens dicitur effectus. Secundum quod sic solet argumentari 'paries, tectum, fundamentum sunt; ergo domus est', cum potius deberet econtrario fieri. Possunt enim illa in diversis locis esse³ divisim.

<4.6 Non causa ut causa>

4.6.0 Sequitur de fallacia secundum non causam ut causam. Unde videndum est quid sit causa, quid non causa, quid non causam ut causam ponere, quid fallacia secundum non causam ut causam, et quot modis varietur.

4.6.1 Causa est propositio quae per se operatur vel cooperatur ad conclusionem inferendam.

---

1. quando] quoniam P.

2. econtrario] acontraria P, ut vid.

3. esse] sed P.

4.6.2 <Non causa est propositio quae nec> per se operatur nec per se cooperatur ad conclusionem inferendam, ut hic^{ss} 'Socrates est homo, Sol est in Cancro, ergo Socrates est animal.'

4.6.3 Non causam ut causam ponere est talem \ponere/ propositionem quae videtur operari ad conclusionem cum tamen non operetur.

<4.6.4 Fallacia secundum non causam ut causa est ***>

4.6.5.0 Variatur autem haec fallacia tribus modis. Quandoque enim propositio quae est non causa participat utroque termino; quandoque altero tantum; quandoque neutro.

4.6.5.1 Utroque termino participat ut hic 'homo currit, omnis homo currit, ergo homo movetur'; haec propositio 'omnis homo currit'¹, quae est non causa, participat utroque termino cum praemissa.

4.6.5.2 Altero tantum termino participat, ut hic 'homo² currit, homo disputat, ergo homo movetur'; haec propositio 'homo disputat', quae est non causa, participat tantum altero termino cum praemissa.

4.6.5.3 Neutro termino participat, ut hic 'homo currit, Sol est in Cancro, ergo homo movetur'.

<4.7 Plures interrogationes ut una>

4.7.0 Sequitur de fallacia secundum plures interrogationes ut unam ponere. Unde videndum est quid sit interrogatio, quid plures interrogationes ut unam ponere, /70vB/ quid fallacia secundum plures interrogationes ut unam ponere, et quot modis varietur.

4.7.1 Interrogatio prout hic accipitur idem est quod interrogativa oratio.

4.7.2 Plures interrogationes ut unam ponere est <plura> sub forma unius quaerere.

4.7.3 Fallacia secundum plures interrogationes ut unam ponere est deceptio proveniens ex responsione ad talem interrogationem.³

4.7.4.0 Variatur haec fallacia tribus modis: quandoque enim est pluralitas in subiecto, quandoque [etiam] in praedicato, quandoque in utroque est pluralitas.

4.7.4.1 In subiecto est pluralitas ut si quaeratur 'Estne Socrates vel Plato albus?' - sit quod Socrates sit albus, Plato niger. Si respondeatur

---

1. currit] dicitur P

2. homo] o()o P

3. ad talem interrogationem] haec a correctore scripta esse videntur in spatio vacuo a scriba principali relictas.

---

ss. Idem exemplum in Fallaciis Londinensibus, LM 2.2: 677; consimile in Fallaciis ad modum Oxoniae, Kopp 1985: 186.

"Ita": ergo Plato est albus; si respondeatur "Non": ergo Socrates non est albus.

4.7.4.2 In praedicato est pluralitas ut si quaeratur 'Estne Socrates albus vel niger?'. Si respondeatur "Ita": ergo Socrates est niger; si respondeatur "Non": ergo Socrates \non/ est [...] albus.

4.7.4.3 In utroque est pluralitas ut si quaeratur 'Estne Socrates vel Plato albus vel niger'. Si respondeatur "Ita": ergo Plato est albus; si respondeatur "Non": ergo Socrates est albus.

FINIUNT FALLACIAE

APPENDIX

Sophismata ex cod. Paris. BN lat. 3454: 70vB

Possibile est te male respondere vel te debere concedere te male respondere.

Ponatur. Inde sic: Tu male respondes.

Si dicit "Verum", sic contra: Tu respondes aliquam propositionem tibi factam, et in nullo contradicis positioni; ergo bene respondes; non ergo male.

Si "Falsum", sic contra: Ergo tu non male respondes, ergo facis contra positionem.

Solutio. Ad hoc dicimus quod non potest respondi, quia sequitur contradictio.

Ponatur quod Socrates uniatur Platoni, [[Inde sic: Socrates est Plato]] et tu responde¹ omni eodem modo quo responderes ante unionem. Inde sic: Socrates est Plato.

Si dicit "Verum", sic contra: Ante unionem responderes ad hanc propositionem "Falsum est", et teneris respondere omni eodem modo quo ante unionem, et respondisti "Verum", ergo male.

Si dicit "Falsum", sic contra: Ante unionem responderes ad hanc 'Socrates est Socrates' "Verum est", ergo debes respondere ad hanc "Verum est" 'Socrates est Plato', cum sint eadem; et respondisti "Falsum"; ergo male.

Solutio. Dicimus quod impossibile est respondere omni eodem modo manente unione quo ante unionem.

Item, aliud sophisma.

Ponatur A et B esse nomina diversorum instantium, et Socrates vidit omnem hominem in A, in B vidit omnem hominem praeter Platonem. Inde sic: Socrates bis vidit omnem hominem praeter Platonem.

Probatio. Haec est falsa 'Socrates bis vidit omnem hominem; ergo facta exceptione pro Platone² erit vera; ergo haec est vera 'Socrates \bis/ vidit omnem hominem etc.'

Si concedatur, sic contra: Ergo Socrates una et alia vice vidit omnem hominem praeter Platonem; ergo Socrates et una vice vidit etc. et alia vice vidit etc.; ergo in A vidit omnem hominem etc. et in B vidit omnem hominem etc., quod est contra positionem.

Solutio. Haec est multiplex 'Socrates bis vidit etc.'. Si haec dictio 'bis' sic intelligatur ut ponitur ante hoc 'vidit omnem hominem', propositio est falsa vel incongrua; si vero intelligatur post, est vera et congrua. Et secundum hoc non valet illatio.

1. responde] tenearis respondere **malimus**.

2. Platone] So(crate) P